

> William Verstappen, adviseur bij Brulocalis

BRULOCALIS KANT ZICH RESOLUUT TEGEN DE FUSIE VAN DE ZES POLITIEZONES

Eind augustus bracht Brulocalis een negatief advies uit (lees er meer over op pagina 14) over het voorontwerp van wet van minister Quintin. Het symbolische en institutionele belang van deze tekst voor de Brusselse lokale besturen is wellicht een van de grootste sinds de zesde staatshervorming. Centraal staat de verplichte fusie van de zes Brusselse politiezones tot één enkele politiezone ter uitvoering van het regeerakkoord. Redenen voor de fusie zijn het optimaliseren van de politionele middelen, het verhogen van de capaciteit en een betere hiërarchische coördinatie. De toename van de georganiseerde misdaad, vooral door drugshandel, diende als extra argument om de fusie te rechtvaardigen, waarbij benadrukt werd dat er dringend actie ondernomen moest worden. Samen met u blikken we terug op dit dossier.

Een paar dagen na de nationale feestdag ontving Brulocalis het voorontwerp van wet van minister Quintin tot wijziging van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst op twee niveaus. In volle zomervakantieperiode hebben onze teams nauw samengewerkt met experts van de politiezones en de gemeenten om deze tekst grondig te analyseren. Ze hebben zich daarbij onder andere gebaseerd op het voorbereidende werk dat sinds januari geleverd was door drie werkgroepen binnen de Conferentie van Burgemeesters en een twintigtal andere technische groepen die gecoördineerd worden door de zes korpschefs.

Zij hebben hard doorgewerkt om de deadline van 31 augustus te halen. Hun inspanningen hebben geleid tot de opstelling van een onderbouwd en juridisch gedetailleerd advies dat op 26 augustus voorgesteld werd aan het Bureau van Brulocalis. Het advies werd goedgekeurd door alle leden (minus één onthouding) en de dag nadien ook unaniem bekrachtigd door de

Conferentie van Burgemeesters. De Conferentie van Burgemeesters heeft de twee Brusselse burgemeesters die in de Raad van Burgemeesters¹ en in de Federale politieraad zetelen de opdracht gegeven om het advies terug te koppelen binnen deze organen. Een korte historiek van dit dossier, dat al sinds het begin van het jaar de gemeentelijke politiek beheerst.

22 JANUARI 2025: PERSCONFERENTIE VAN BRULOCALIS EN DE CONFERENTIE VAN BURGEMEESTERS

Tijdens deze persconferentie over de 'werking van de politiezones' hebben Brulocalis en de burgemeesters duidelijk gemaakt dat ze gekant zijn tegen elk plan om de zes politiezones samen te voegen.

Ze hebben toen in de eerste plaats uitgelegd dat de strijd tegen drugshandel en zware georganiseerde criminaliteit – wat onder de bevoegdheid van de

federale overheid valt – het lokale niveau ruim overstijgt en op het hele gerechtelijke en politieapparaat betrekking heeft. Vanuit die optiek stelden ze vast dat **de fusie een simplistische oplossing is voor complexe uitdagingen** die geleidelijk – vanuit Antwerpen – andere grote steden in het land bereikt hebben en zich nog altijd verder verspreiden. De door de Minister opgelegde fusie is **geen goede reactie op de terechte vraag** naar efficiënte misdaadbestrijding. Criminaliteit kan alleen opgelost worden met een totaalaanpak en in nauwe samenwerking met alle betrokken partijen.

De eerste prioriteit is een grondige herfinanciering van de lokale politie, de federale politie, justitie en het gerechtelijk apparaat. Daarnaast moeten er onmiddellijk maatregelen genomen worden om hun structureel onderbezette operationele en administratieve kaders aan te vullen.

Ondanks dit standpunt presenteerde de Arizona-coalitie op 31 januari 2025 haar regeerakkoord, dat voorziet in de verplichte fusie van de zes Brusselse politiezones tot één politiezone.

Voor de politiezones van de andere twee gewesten is een fusie niet verplicht.

15 APRIL 2025: VERGADERING TUSSEN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN DE 19 BURGEMEESTERS

Minister van Binnenlandse Zaken Bernard Quintin, die belast is met de uitvoering van deze hervorming, besloot om te overleggen met de burgemeesters. Na eerst bilateraal met hen samengezeten te hebben, heeft hij op 15 april de hoofdlijnen van zijn plan toegelicht.

Tijdens die vergadering hebben de burgemeesters de minister een lijst gegeven van de punten die absoluut opgenomen moesten worden in het voorontwerp van wet dat toen nog opgesteld werd. Het ging daarbij hoofdzakelijk om de volgende punten:

- de **onmiddellijke herfinanciering van de zes politiezones**, waarvan het gebrek aan middelen door Brulocalis geraamd wordt op 83 miljoen euro per jaar en een half miljard euro onder deze gemeentelijke legislatuur;
- de **gelijktijdigheid en samenhang met de nieuwe financieringsnorm** ter vervanging van de KUL-norm waarvan de criteria verouderd zijn en nog altijd gebaseerd zijn op bijvoorbeeld een Brusselse bevolking van 900.000 inwoners terwijl de hoofdstad ondertussen meer dan 1.250.000 inwoners telt;
- het **behoud van een meergemeentelijke nabijheidspolitie** met de nodige middelen om de burger een efficiënte en kwaliteitsvolle gelijkwaardige dienstverlening te bieden;
- de zekerheid voor de burgemeesters dat **hun prerogatieven op het vlak van bestuurlijke politie behouden**; dit is een absolute voorwaarde, aangezien de burgemeesters verantwoordelijk zijn voor de veiligheid in hun gemeente;
- het **respecteren van de gemeentelijke autonomie binnen de nieuwe structuur** (gelijk stemgewicht voor de burgemeesters tijdens de overgangsfase, een 'alarmprocedure' als vangnet, ...);
- het **koppelen van deze hervorming aan prioritaire dossiers voor de burgemeesters**, hetzij door ze rechtstreeks op te nemen in het systeem, hetzij door ze parallel met de hervorming te implementeren, naar het voorbeeld van de integratie van de SPC – Metrobrigade in de eengemaakte politiezone, de erkenning van het statuut van internationaal treinstation voor de vijf grote Brusselse stations en de implementatie van het Kanaalplan 2.0.

Tot slot hebben de burgemeesters de minister van Binnenlandse Zaken ook gevraagd om samen met hen de veiligheidsarchitectuur van de toekomst te ontwikkelen in Brussel.

25 JULI 2025: ONTVANGST VAN HET VOORONTWERP VAN WET VAN DE MINISTER

Naast de verplichte fusie van de zes Brusselse politiezones bevat het voorontwerp van wet bepalingen die van toepassing zijn op alle politiezones in het land:

- afschaffing van de politieraad in alle politiezones van het land;
- wijziging van de regels inzake transparantie

en lokale controle van de werking van de politiezones;

- toekenning van rechtspersoonlijkheid aan ééngemeentelijke politiezones;
- wijziging van de begrotings- en boekhoudregels en van het beheer van de politiezones;
- invoering van een specifiek systeem voor de opzet van samenwerkingsprojecten tussen de lokale politie en de federale politie;
- beperking van het aantal opeenvolgende mandaten van de korpschefs van de politiezones.

26 AUGUSTUS 2025: BRULOCALIS BRENGT HAAR ADVIES UIT

Hoewel het voorontwerp van wet deels tegemoetkomt aan de eisen die de burgemeesters

Verskil in behandeling tussen de 6 politiezones en de andere politiezones van het land		
	6 politiezones - Brussel	Andere politiezones van het land
Toepasselijke tekst	Art. 9/1 van de WGP – Nieuw	Art. 9 van de WGP
Gedwongen fusie van het grondgebied van de politiezones tot één grondgebied?	JA , de wetgever beslist het volgende: <i>"Het grondgebied van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad vormt één politiezone."</i>	NEE , de wetgever bepaalt niets voor de territoriale wijziging. Dit gebeurt door de Koning via een koninklijk besluit waarover beraadslaagd wordt door de Ministerraad.
Verplichting om de gevolgen van de territoriale fusie door te trekken naar de instelling van de lokale politie?	JA , de lokale politie moet binnen een jaar ingesteld worden door de Koning	JA, maar... Omdat het in toepassing van artikel 257quinquies /5, 2e lid lijkt, onder voorbehoud van een aanvullende juridische studie, want intrekking mogelijk voordat de nieuwe gefusioneerde politiezone ingesteld is
Advies van de burgemeesters vereist?	NEEN	JA
Raadpleging van de gemeenteraden vereist?	NEEN	JA
Advies van de procureur-generaal vereist?	NEEN	JA
Advies van de gouverneur vereist?	NEEN	JA

Bron: Ingrid Moreau, juridisch adviseur bij de Studiedienst van Brulocalis

© A. Delsoir Photo

gesteld hebben tijdens de vergadering op 15 april, biedt het nog lang niet alle nodige garanties. Het Bureau van Brulocalis stelt namelijk vast dat het door de minister opgelegde fusieproject noch gerechtvaardigd wordt door studies en adviezen van deskundigen, noch gewenst is door de actoren op het terrein. Het vormt een ontoereikend antwoord op legitieme verwachtingen in de strijd tegen drugshandel en zware criminaliteit.

De geanalyseerde tekst is ook niet duidelijk genoeg. De tekst is onvolledig en bevat veel hiaten, onnauwkeurigheden, inconsistenties en tegenstrijdigheden. Ook de bijbehorende memorie van toelichting verandert niets aan dit gebrek aan duidelijkheid. Bij twijfel dient de memorie van toelichting nochtans elke onduidelijkheid over de geest van de wetgever weg te nemen. Momenteel, na een eerste lezing, kan niemand – zelfs het kabinet van de minister niet – met zekerheid zeggen wie het budget van de eengemaakte politiezone zal goedkeuren!

De tekst roept ook belangrijke vragen van juridische aard op, vooral met betrekking tot het verschil in behandeling tussen de Brusselse politiezones en de andere politiezones van het land en bijgevolg het respecteren van de gemeentelijke autonomie, maar ook de verdeling van de bevoegdheden tussen de verschillende bestuursniveaus. Als die niet aangepast worden naarmate de wetgeving verandert, zullen een aantal bepalingen wellicht onderworpen worden aan een grondige juridische analyse, die later tot beroepsprocedures kan leiden. Het voorontwerp voorziet bijvoorbeeld in de toevoeging van een nieuw artikel 9/1 voor Brussel alleen. Dit illustreert het verschil in behandeling dat volgens Brulocalis indruist tegen het gelijkheidsbeginsel, zoals vastgelegd in de Grondwet.

Op het vlak van **bestuur** wordt het principe van 'één burgemeester, één stem' niet vermeld in het voorontwerp, hoewel er – op verzoek van de burgemeesters – wel een alarmmechanisme opgenomen is. Eveneens onduidelijk zijn de samenstelling en de rollen van het enige politiecollege en van het Bureau dat binnen dat college opgericht zou worden. Dat de minister-president, de hoge ambtenaar en de vicegouverneur in dit politiecollege zetelen, is een onaanvaardbare vorm van regionalisering. Tot slot zal de afschaffing van de politieraad wellicht leiden tot meer frequente of langere gemeenteraden en tot meer afstand tussen de verkozenen en de uitdagingen op het terrein. Is dit dan echt een stap vooruit voor de democratie?

Financieel? Het systeem van de 'schuldovertname' van in totaal 30 miljoen euro, dat nochtans op 15 april toegelicht werd aan de 19 burgemeesters, is niet meer opgenomen in

het voorontwerp. Het enige dat wel nog in de tekst opgenomen is, is de 'incentive voor de fusie', waarvoor de huidige financiële middelen slechts 56,5 miljoen euro bedragen voor de vijf begrotingsjaren. Bovendien kunnen er vraagttekens geplaatst worden bij de toegepaste berekeningsmethode. Want eigenlijk heeft de incentive maar betrekking op een deel van het politiepersoneel, terwijl de fusie gevolgen heeft voor het hele personeelsbestand.

De **toegekende middelen** voor de subsidie en de **structurele dotatie** die deze 'incentive' vormen, zijn **ruim onvoldoende**. Ze zullen niet alle operationele kosten dekken. Bovendien dienen daarvoor bewijsstukken overgelegd te worden, terwijl een dotatie per definitie vrij bestemd wordt. Het Bureau van Brulocalis eist dat de kosten volledig en onvoorwaardelijk door de federale overheid gedragen worden volgens het beginsel van **begrotingsneutraliteit**.

Het voorontwerp van wet zegt ook niets over de **herfinanciering van de lokale politie** en de link met de nieuwe financieringsnorm die de KUL-norm – die verouderd en in het nadeel van de zes politiezones is – moet vervangen.

Tot slot dreigt het de werking van de politiezones te ontregelen, zowel wat de uitvoering van hun opdrachten betreft als voor hun personeel. En de burger zal daar het eerste slachtoffer van zijn. Verschillende onderzoeken tonen aan dat het minstens drie tot vijf jaar duurt om een fusieproces te voltooien. Maar de vrijwillige fusies die al doorgevoerd werden, zijn niet te vergelijken met de oprichting van één Brusselse politiezone met meer dan 6.500 agenten. Is het echt realistisch dat de politie even nabij zal blijven op het terrein en dezelfde dienstverlening zal blijven bieden, terwijl deze hervorming operationeel doorgevoerd wordt?

Dit zijn nog maar de belangrijkste aandachtspunten². Het Bureau van Brulocalis wijst er uitdrukkelijk nogmaals op dat de politiezones dit wetsontwerp niet afgewacht hebben om onderling synergieën en samenwerkingen uit te bouwen,

al blijven die grotendeels onderbelicht. Vanuit die optiek hebben ze zich de afgelopen tien jaar geëngageerd in een traject van samenwerking en functionele integratie dat al zichtbare resultaten opgeleverd heeft (bv. Gold Commander) en dat nog altijd verder ontwikkeld wordt.

De burgemeesters, de gemeentelijke mandatarissen en verkozenen, de korpschefs, het politiekorps, de procureur des Konings, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg en de burgers vragen dat de federale regering er alles aan doet om de strijd aan te gaan tegen de drugshandel en de georganiseerde misdaad, die het land stilaan verzieken, de rust in onze wijken verstoren en het dagelijks leven van onze medeburgers aantasten. Allemaal wachten ze nu op de beloofde extra middelen en herfinanciering om aan de noden te kunnen beantwoorden.

Het Bureau de Brulocalis en de Conferentie van Burgemeesters willen gewoon dat de zes politiezones op dezelfde manier behandeld worden als hun Waalse en Vlaamse tegenhangers. Is dat echt te veel gevraagd?

Het voorontwerp van wet doorloopt momenteel het wetgevingsproces: na een twintigtal adviezen verzameld te hebben, zal het nog twee lezingen in de regering ondergaan. Het doel van de minister is nog altijd om dit zo snel mogelijk afgerond te krijgen: het is zijn absolute prioriteit.

1. Zie hierover onze rubriek 'De Vereniging in actie' op pagina 43.
2. Het volledige advies is terug te vinden op de [website van Brulocalis](#).

© A. Delsoir Photo

ADVIES VAN BRULOCALIS AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN BERNARD QUINTIN

goedgekeurd door de Conferentie van Burgemeesters en ondersteund door de Brusselse burgemeesters die in de Raad van Burgemeesters zetelen.

Het Bureau van Brulocalis heeft beslist om:

1. EEN NEGATIEF ADVIES UIT TE BRENGEN OVER DIT VOORONTWERP VAN WET DAT:

- ▶ een verkeerd antwoord op legitieme verwachtingen in de strijd tegen drugshandel en zware criminaliteit vormt door de zes lokale politiezones in Brussel verplicht te doen fuseren, terwijl die problematieken onder de bevoegdheid van de federale overheid (federale politie en Justitie) vallen;
- ▶ niet gerechtvaardigd wordt door studies en adviezen van deskundigen en ook niet gewenst is door de actoren op het terrein (procureur-generaal, procureur des Konings, korpschefs, burgemeesters, Franstalige rechtbank van eerste aanleg ...);
- ▶ de grondwettelijke beginselen van gelijkheid, non-discriminatie en gemeentelijke autonomie schendt en afbreuk doet aan de scheiding der machten en aan de verdeling van bevoegdheden zoals voorzien in de bijzondere wetten tot hervorming der instellingen;
- ▶ afbreuk doet aan het essentiële beginsel van democratische controle;
- ▶ zich kenmerkt door hiaten, tegenstrijdigheden en vaagheden die tot rechtsonzekerheid leiden;
- ▶ de uitvoering ervan onwaarschijnlijk maakt, voornamelijk door de onrealistische termijnen en het gebrek aan duidelijkheid;
- ▶ onvoldoende garanties biedt, vooral op twee vlakken die van essentieel belang zijn voor de burgemeesters, namelijk:
 - een dienstverlening behouden die dicht bij de burger staat;
 - de mogelijkheid om hun bevoegdheid van bestuurlijke politie ten volle uit te oefenen;

- ▶ niet de gelijktijdigheid met de nieuwe financieringsnorm (KUL) regelt (wat minister Quintin nochtans naar voren schoof als **een absolute voorwaarde voor het welslagen van zijn hervorming**). Bovendien garandeert het voorontwerp van wet geen toereikende financiering voor de eengemaakte politiezone en legt het beperkingen en lasten op die het beginsel van begrotingsneutraliteit schenden.

2. AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE VRAGEN OM:

- ▶ in het bestudeerde voorontwerp alle specifieke bepalingen voor Brussel te schrappen, zodat de zes Brusselse politiezones op dezelfde manier behandeld worden als de andere politiezones van het land;
- ▶ in nauwe samenwerking met de lokale overheden maar ook met de Federale Politie, Justitie en het gerechtelijk apparaat de strijd tegen drugshandel en georganiseerde misdaad voort te zetten en op te voeren. Daarvoor moeten zij in de eerste plaats onmiddellijk grondig geherfinancierd worden en moeten hun respectievelijke operationele en administratieve kaders versterkt worden;
- ▶ de volgende verzoeken op te nemen in de regeling en/of aan dit voorontwerp te koppelen:
 - de erkenning van het statuut van 'internationaal station' voor de vijf grootste treinstations in de hoofdstad;
 - opname van de SPC Metro in het eengemaakte commando van de Brusselse politiezones;
 - implementatie van het Kanaalplan 2.0;
- ▶ opnieuw geraadpleegd te worden en dit overleg voort te zetten als er een nieuwe versie van de tekst komt.